

men op e Joer, fir da schonn do kënnen aner Donnéeën erauszezéien, wéi mer dat bis elo hunn.

Natierlech ginn et Gemengen, déi ebe grad kee City Manager hunn. Et gi Gemengen, déi anescht opgestallt sinn. A grad do, wa mer och hei deem Outil kënnen huelen, zesumme mat eise Partner als Ministère, fir kleng Gemengen ze ënnerstëtzen an hinne verschidden direkt, konkret Aktiounen kënne ze proposéieren, déi se um Terrain kënne maachen, dann ass dat, mengen ech, eng ganz gutt Saach, an op där anerer Säit awer och grouss Gemengen, déi ganz aner Moyenen hunn, déi ee kann anescht suivéieren a wou een da ka kucken, wéi déi solle funktionéieren.

Eng national Strategie. Ech mengen, wéi gesot, mir kucken, dass mer mat deem Outil hei kënne déi Donnéeën eraushuelen, well am Moment schwätzt mer ganz vill iwwer Gefillssachen. A Gefillssachen héiert een ëmmer erëm: Majo, a ganz ville Gemenge ginn d'Papeterien zou, an anere Gemenge ginn d'Boulangerien, d'Bäckereie vläicht zou, soudass mer hei mat deem Outil wierklech kënne ganz konkret kucken: Ass eng Verschiebung do op d'gréng Wiss oder ass déi just subjektiv?

Hu mer op där anerer Säit vläicht eng Gemeng, déi an hirem PAG eppes geännert huet, dass mer se net ..., dass mer mierken, dass e Change ment vun de Fluxe war vun de Leit, déi duerch d'Gemeng gaange sinn, wou een da ganz genau gesäit: Ma dee Quartier do ass vläicht net méi esou gutt ugeschloss, wéi e virdu war! Grad dofir ass deem Outil hei ganz, ganz wichteg. An deem Dispositif musse mer huelen, fir och do kënne als Ministère d'Gemenge mat ze ënnerstëtzen.

Dir hutt och nach geschwat vun: Ganz vill Gemenge kënne et sech net leeschten, e Commerce opzekafen an dann zu engem anere Präis ze verlounen. Ech mengen, dass et menger Meenung no net e prioritäre Rôle vun enger Gemeng ass, e Commerce opzekafen an dann zu engem vill méi bëllegen Taux kënne weiderzeverlounen. Op alle Fall fir de Ministère kann ech soen, dat ass definitiv net de Rôle vun Ministère. Ech mengen, et muss ee kucken, dass jiddweree kann Hand an Hand funktionéieren. Mir sollen net an eng Situatioun kommen, wou mer vläicht eng Verschiebung vun der Konkurrenz hunn, well verschidde Lokaler zu engem anere Präis verlount gi wéi anerer. Dofir, mengen ech, ass dat dote vläicht een eenzege Punkt, deem een an enger ganzer Strategie kann als Gemeng huelen, mä ech mengen, et ass awer net dee fundamentale Punkt.

Ech mengen, ech hunn lech op Är Froe geäntwert. Merci villmools!

► **Plusieurs voix.**- Très bien !

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci och. Här Biancalana, hutt Dir nach eng Zousazfro?

(*Négation*)

Dat ass net de Fall. Da soen ech lech allen zwee Merci.

10. 7190 - Projet de loi portant approbation du Protocole portant amendement du Traité sur un système d'information européen concernant les véhicules et les permis de conduire (EUCARIS) et la déclaration conjointe, faits à Luxembourg le 8 juin 2017

A mir ginn zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour iwwer. Dat ass de Projet de loi 7190, en Amendement zum Traité iwwer en europäeschen Informationssystem betreffend d'Gefierer an d'Führerschäiner. An d'Wuert huet direkt de Rapporteur, den Här Carlo Back. Här Back, wannechgelif.

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Coopération, de l'Immigration et de l'Asile

► **M. Carlo Back** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Kolleegeinnen a Kolleegeen, wéi de President scho gesot huet, geet et hei ëm d'« Approbation du Protocole portant amendement du Traité sur un système d'information européen concernant les véhicules et les permis de conduire (EUCARIS) et la déclaration conjointe », déi hei zu Lëtzebuerg den 8. Juni 2017 gemaach goufen.

Den Traité EUCARIS ass den 29. Juni 2000 zu Lëtzebuerg vu folgende Länner ënnerschriwwen: Bundesrepublik Däitschland, Belsch, Lëtzebuerg, Niederlanden a Groussbritannien. D'Ofkierzung EUCARIS steet fir European Car and Driving Licence Information System. Domadder bezeeche mir en elektronesch Informationssystem, deem et erlaabt, Informatiounen tëschent de Memberstaten iwwert

d'Ausstelle vu Führerschäiner an iwwert d'Immatriculation vu Gefierer en temps réel auszeschauschen.

Bei der Immatriculation vu Gefierer geet et drëms, fir ze verhënneren, datt an engem Memberland als geklaut, detournéiert oder suspect gemellte Gefierer an engem anere Memberland vum Traité kënne erëm ugemellt ginn. A bei de Führerschäiner, déi si jo och hei beträff, ass et natierlech äänlech. Hei geet et drëms, ze verhënneren, datt eng Persoun hire Führerschäin an engem Land ëmschreiwe loosse kann, obwuel se schonn an engem anere Land duerch eng gerichtelech Sanktioun hire Führerschäin verluer huet.

Mëttlerweil gëtt déi technesch Plattform vum EUCARIS-System awer och fir aner Echangé vun Donnéeën benotzt, déi op anereren Actes juridiques vun der EU baséieren oder op bilateralen oder multilateralen Accorden.

Ee Beispill ass den Austausch vun Donnéeën am Kader vun der grenziwwerscheidender Policekooperation, zum Beispill am Fall vun Infraktiounen am Domän vun der Sécurité routière oder fir Kriminalitéit an Terrorismus ze bekämpfen - eng Kooperations, déi eng Rëtsch Länner, dorënner och d'EUCARIS-Memberländer, schonn 2005 mam Traité de Prüm agefouert hunn. Dës multifunktionell Benotzung war net explizitt am originalen EUCARIS-Traité festgeschriwwen, mä mat der Mise à jour vum Traité gouf dat elo geännert. D'Méiglechkeet fir dës multifunktionell Benotzung gouf elo an den EUCARIS-Traité selwer integréiert.

Niewent e puer weideren Traité-Amendementen, déi just redaktionell Modifikatiounen a Klarifikatiounen betreffen, ass am neien EUCARIS-Traité och festgehalen, datt dës Benotzung vun der technescher Plattform nëmme méiglech sinn am Aklang mam EU-Datenschutzreglement an am Accord mat den nationalen Bestëmmunge vum Empfängerland vun dësen Donnéeën.

Déi ënnerzeechend Länner hunn niewent dem Traité dann och nach eng Déclaration conjointe ugeholl, wou se sech dozou engagéieren, datt deem automateschen EUCARIS-Datenaustausch nëmmen am Kader vun dësem Traité ka benotzt ginn. Et gouf keng Opposition formelle vum Statsrot an aner Avise louchen och keng vir.

Eis Kommissioun huet dëse Rapport an der Sëtzung vum 20. Juni 2019 ugeholl a proposéiert deemno och der ganzer Chamber, dëse Gesetzesprojet unzehuelen.

An deem Sënn ginn ech heimadder dann och den Accord vun där grénger Fraktioun.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.**- Très bien !

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci och. Bon, fir deene Kolleegeen, déi nach dobausse sinn, d'Chance ze ginn, fir eranzekommen, géif ech da fir d'Éischt d'Madamm Martine Hansen froen.

Discussion générale

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Merci, Här President. Ee grouse Merci un de Rapporteur fir säi ganz komplette Rapport, an ech ginn den Accord vun eiser Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci. Den Här Max Hahn.

► **M. Max Hahn** (DP).- Bon, wann de Rapporteur esou komplett ass, wéi dat hei de Fall war, da brauch een net méi vill ze soen, ausser Jo. Merci fir Äre schrëftlechen a mëndleche Rapport. An ech géif dann och den Accord hei gi vun der demokratescher Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Dann den Här Biancalana.

► **M. Dan Biancalana** (LSAP).- Merci, Här President. Ma, dem Rapporteur e grouse Merci fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. An ech ginn den Accord och vun der LSAP-Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Den Här Engelen.

► **M. Jeff Engelen** (ADR).- Merci, Här President. Ech wëll dann och dem Här Carlo Back als Rapporteur Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. An ech mengen, en huet alles gesot. Et ass perfekt, kann ee soen. An duerfir géif ech dann den Accord vun der ADR zu dësem Gesetzesprojet bréngen.

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR).- Très bien !

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci. Dann den Här Goergen.

► **M. Marc Goergen** (Piraten).- Merci dem Rapporteur fir säin exzellente Rapport. An och mir Piraten wäerten deem zoustëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- An dann nach den Här David Wagner.

► **M. David Wagner** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. De Quorum ass bal erreecht.

(Hilarité)

Dofir, ech soen och dem Rapporteur Carlo Back Merci, deem dat, wéi ëmmer, ganz gutt gemaach huet. A mir wäerten dat matstëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Merci. Dann den Här Minister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. François Bausch**, *Ministre de la Mobilité et des Travaux publics*.- Här President, bei esou vill Harmonie hunn ech näischt méi bäizefügen.

(Hilarité)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Da géif ech mengen, dass mer zur Ofstëmmung kënne iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7190 et dispense du second vote constitutionnel

De Vott fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

► **M. Marc Angel** (LSAP).- Bei mir ass et net gaangen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Dat ass kee Problem.

An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

59-mol jo. Unanimitéit vun all deenen, déi ofgestëmmt hunn. Domat ass de Projet ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7190 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Marco Schank), MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Paul Galle, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par M. Laurent Mosar), Marc Lies (par Mme Octavie Modert), Georges Mischo (par M. Léon Gloden), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Diane Adehm), MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Paul Galle), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

MM. Marc Angel, Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché, MM. Charles Margue et Roberto Traversini ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen (par M. Fernand Kartheiser), Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum (par M. David Wagner) et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

11. 7275 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 14 février 1955 concernant la réglementation de la circulation sur toutes les voies publiques

A mer géifen dann zum nächste Projet iwwergoen, dem Projet de loi 7275, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert de Stroosseverkéier, besonnesch wat verlooosse Gefierer ugeet. An d'Wuert huet deesewechten ...

(Interruption par M. Alex Bodry)

Wat gelift?

► **M. Alex Bodry** (LSAP).- Dir maacht et spannend, Här President.

(Hilarité)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- Jo. Wann et esou weidergeet wéi elo, dann ass et net esou spannend. Mä e spannende Rapport waart op eis.

► **Plusieurs voix.**- Aah!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*.- An, ech mengen, den Här Carlo Back ass prett, fir en ze maachen. Här Back, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

► **M. Carlo Back** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Merci fir d'Wuert. Kolleegeinnen a Kolleegeen, de Gesetzesprojet 7275, deem ass de Projet de loi modifiant la loi modifiée du 14 février 1955 concernant la réglementation de la circulation sur toutes les voies publiques. An de President huet schonns kuerz resuméiert, ëm wat datt et hei geet. Et geet hei ëm eng Upassung vum ofgeännerte Gesetz vum 14. Februar 1955 betreffend d'Reglementatioun vun der Circulation op allen éffentleche Weeër.

Als Éischt gëtt d'Terminologie iwwert d'Voirie de l'Etat adaptéiert un déi aktuell Gesetzgebung iwwert de Vélosreseau vun 2015. An deem Sënn kënnt den Term « Itinéraires cyclables nationaux » vir, datt kloer ass, datt och déi zur Voirie gehéieren.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

Déi aner méi grouss Ännerung, déi hei agefouert gëtt, betrëfft virun allem d'Definition vum engem Véhicule abandonné, dëst op Demande och vun der Polizei a vun eenzelne Gemengen, fir déi esou abandonnéiert Gefierer oft e Problem duerstellen. E Véhicule abandonné ass ee Véhicule, deem iwwer eng länger Zäit onbeweegt op der Voirie steet.

Mat dësem Gesetzesprojet ännere mir d'Definition, wat d'Delaien ugeet, ab wéini esou ee Gefier als „abandonné“ gëllt, an dann och de Moment, wou en ewechgeholl ka ginn.

Dësen Delai bleift onverännert bei engem Mount, dat, wat déi normal Voie publique ugeet. Mä op der grande Voirie, dat ass d'Autobunn, an op den Nationalstroossen ausserhalb vun Agglomerationen proposéiert dëse Projet de loi den Delai vun elo 8 Deeg op zukünfteg 24 Stonnen erofsetzen. An an der Enceinte vun engem Centre de contrôle technique ass den Delai 8 Deeg.

Dëse Projet de loi gesäit des Weidere vir, datt, wann ee Gefier op der Autobunn oder enger Nationalstrooss eng Gefir fir d'Sécherheet duerstellt oder d'Flësegkeet vum Verkéier an enger sensibeler Weis behënnert - d'Betounung läit hei op „sensibel“ -, dann dierf d'Polizei dëst Gefier an Zukunft als abandonné consideréieren an direkt ofschleefe loosse respektiv an d'Fourrière setze loosse. Dëst natierlech ënnert der Konditioun, datt d'Polizei de Propriétaire net konnt kontakféieren oder dëse refuséiert huet, säi Gefier ze deplacéieren.

Dëse Projet de loi gesäit och äänlech Dispositionen vir am Artikel 3 am Fall, wou ee Gefier immobiliséiert ass am Fall vun engem Cas de force majeure, wéi zum Beispill eng Pann, an d'Sécherheet oder d'Flësegkeet vum Verkéier sensibil beanträchtegt gëtt. Dës Disposition viséiert virun allem d'Camionen oder aner schwéier Gefierer, déi eng Pann hunn an ënner Émstänn ganz laang a geféierlech do stinn, bis d'Dépanneuse do ass.

Hei gouf ënner anerem de Fall mentionnéiert vu Camionsfirmen, déi fir esou Pannen e Kontrakt mat enger Firma hunn, déi net onbedéngt zu Lëtzebuerg baséiert ass, zum Beispill Camionen aus Frankräich oder aus Däitschland, an dann aus dem Ausland mussen heihinner gefuer kommen. De Moment brauche si natierlech wesentlech méi Zäit, fir op d'Plaz ze kommen an de Camion ze deplacéieren. De Camion steet also deelweis immens laang do, ier en ofgeschleeft gëtt, a stellt während där Zäit eng potenziell Gefir fir d'Sécherheet an d'Flësegkeet vum Verkéier duer. An hei gëllt d'Konditioun, datt d'Polizei de Propriétaire net konnt kontakféieren oder, wéi gesot, dëse refuséiert huet, säi Gefier an engem gewësenen Zäitraum ze deplacéieren.

D'Kommissioun hat an dësem Kontext eng Diskussioun iwwert den Term „sensiblement“, dee jo eng gewëssen Interpretatioun zouléisst. D'Kommissioun huet dann och gemengt, datt d'Agente vun der Polizei hei sollte forméiert ginn, fir den Term „sensiblement“ kohärent an novollzéibar ze applizéieren. Dëst virun allem, fir d'Agente viru gerichtliche Suiten ze schützen, sougutt an deem wéi an deem anere Fall.

Et gouf zu dësem Projet keng Opposition formelle zum Statsrot. D'Kommissioun huet de Rapport an der Sitzung vum 27. Juni ugeholl a proposéiert deemno och der ganzer Chamber, dëse Gesetzesprojet unzehuelen.

An natierlech ginn ech dann och den Accord vun der grénger Fraktioun. Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien !

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Back. Ech ginn dervun aus, datt d'Madamm Martine Hansen, den Här Max

Hahn, den Här Yves Cruchten, den Här Jeff Engelen an den Här Marc Goergen ageschriwwene sinn, fir den Accord zu dësem Projet ze ginn.

(Interruption par M. Marc Goergen)

Den Här Goergen wëllt awer nach eppes méi soen.

► **Une voix.** - Et war gutt probéiert.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Et hätt kënne goen.

Discussion générale

► **M. Marc Goergen (Piraten).** - Et hätt kënne goen, jo. Ech wollt just nach eng Kéier kuerz erklären, wat och eis Positioun an der Kommissioun war, fir dat aver komplett ze maachen. Also, mir hu grondsätzlech guer näischt dergéint ze soen a mir begreissen och, dass dat Gesetz kënnt. Et ass awer d’Kritik, déi bei engem Wuert ass, an zwar bei „sensiblement“ virun dem Wuert „Code de la route“, oder „sensiblement“ den Trafic beafloossen.

Mir stéieren eis wéi och d’Polizisten um Wuert „sensibel“, well do gi mir de Polizisten um Terrain vill Verantwortung. Besser wier ze soen „wann en Auto de Code de la route stéiert“ ouni „sensibel“. Well wann elo e Polizist eng Kéier net ofschleefe léisst, da riskéiert hien herno d’Verantwortung ze droen, well en d’Situatioun als net sensibil ageschat huet. Do wär et besser, dat Wuert ewechzeloossen, fir de Polizist net engem Risiko auszesetzen.

Mir begreissen, dass an der Kommissioun eise Kommentar berücksichtegt ginn ass an elo och eng Informatioun un all Polizist wäert erausgoen, wéi dat Wuert besser ze bewäerten ass an der Situatioun.

Bis op dee Punkt gesi mir awer kee gréissere Problem mat dem Gesetzestext a géifen eisen Accord hefir ginn.

Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Goergen. Dann huet d’Regierung d’Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics.** - D’Regierung schléisst sech deem un.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools. Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung vum Projet de loi 7275. Den Text steet am Document parlementaire 7275³.

Vote sur l’ensemble du projet de loi 7275 et dispense du second vote constitutionnel

D’Ofstëmmen fänkt un. Fir d’Éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmmen ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par Mme Façoise Hetto-Gaasch), MM. Emilie Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Façoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par M. Marco Schank), Marc Lies (par M. Marc Spautz), Georges Mischo (par Mme Octavie Modert), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Diane Adehm), MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Paul Galles), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

MM. Marc Angel, Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché, MM. Charles Margue et Roberto Traversini ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen (par M. Fernand Kartheiser), Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum (par M. David Wagner) et David Wagner.

Freet d’Chamber d’Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

12. 7414A - Proposition de révision de l’article 95ter de la Constitution

Als Nächst hu mir d’Verfassungsöfännerung 7414A iwwert d’Suppleanté fir d’Riichter vum Verfassungsgericht. Et sief drop higewisen, dass laut Artikel 114 vun der Verfassung eng qualifizéiert Majoritéit vun zwee Drëttel vun de Stëmmen erfuerdert ass. De Vote par procuration ass net erlaabt. D’Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. D’Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Léon Gloden. Här Gloden, Dir hutt d’Wuert.

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

► **M. Léon Gloden (CSV), rapporteur.** - Merci, Här President. Mir änneren den Owend ... oder et gëtt proposéiert, den Owend en Deel vun der Verfassung ze änneren, nämlech den Artikel 95ter, deem iwwert d’Cour constitutionnelle geet, also d’Verfassungsgericht, dat héchst Gericht, wat mer hei am Rechtsstat Lëtzebuerg hunn. D’Emännerung vun der Cour constitutionnelle ass virgesinn an der globaler Verfassungsreform vun der Proposition Nummer 6030.

Firwat elo hei déi virgezunnen Ännerung vun engem Deel vun dem Verfassungsgericht? Et huet sech erausgestallt, dass eng gewëssen Urgenz do besteet, well an enger präziser Affär d’Cour constitutionnelle net ka siegieren.

Firwat ka se net siegieren? Dat kënnt duerch d’Kompositioun vun der Cour constitutionnelle, well déi souzesoe keng Vollzäitrichter an deem Organ huet, mä dat sinn haaptsächlech Riichter aus anere Juridictionen. An där Juridiction, déi de Renvoi vun där Affär bei d’Cour constitutionnelle prononcéiert huet, do setzen och zum Deel déi Riichter an der Cour constitutionnelle, soudatt et net méiglech ass, dass d’Cour constitutionnelle siegiert.

Et war e Colloque 2017 eng Kéier organiséiert ginn ënnert dem Titel « Les 20 ans de la Cour constitutionnelle : trop jeune pour mourir ? ». Mir wëllen net, dass se stierft an dass se och net den Hick kritt, well dat kéint och emol interpretéiert ginn als en Déni de justice, wann eng Juridiction net ka siegieren. Ech mengen, mir hunn haut vill iwwert de Rechtsstat geschwat, a mir wëllen, dass de Rechtsstat tadellos funktionéiert.

Wat änneren mer oder wat proposéiere mer ze änneren? Op där enger Säit proposéiere mer, Suppleanté bei der Cour constitutionnelle anzeféieren, wéint eben deem Problem, dass d’Riichter, déi an der Juridiction de renvoi setzen an an der Cour constitutionnelle setzen, e Conflit d’intérêt hunn - nenne mer et emol esou -, dass déi kënne duerch Suppleanten ersat ginn.

Déi Iddi vun de Suppleanten, Här President, ass net nei. Si ass scho regelméisseg op Neijoerschdagsreceptione vun der Cour opgeworf ginn. Si ass och an deem Colloque do opgeworf ginn.

An et war d’ailleurs schonn 2010 eng Tentative vum Ministère de la Justice, fir den Artikel 95ter ze änneren, wat deemools awer net geschitt ass.

Eng zweet Tentative ass 2012 probéiert ginn, wou an engem Projet de loi proposéiert gi war, d’Zuel vun 9 op 10 Memberen eropzesetzen. Domadder war de Statsrot awer net d’accord, an am Fong och mat Recht, well d’Kompositioun vun dem Verfassungsgericht an der Konstitioun festgeluecht ass, soudatt een déi net einfach duerch e Gesetz kann änneren.

D’Iddi vun de Suppleanten, déi steet an der Proposition de loi, déi vum Paul-Henri Meyers deposéiert ginn ass, wou dann d’Suppleanté virgesi waren, well mer waren eis an der Institutionskommissioun där Problematik bewosst opgrond vun all deenen Interventiounen. Et stoung awer keng Zuel vun de Suppleanten an där éischter Proposition.

An hei, no Diskussiounen, ware mer der Meinung, et wier gutt, dass mer eng Zuel vu Suppleanté géifen drasetzen. An hei hu mer elo proposéiert, 7 Suppleanté bei der Cour constitutionnelle bäizesetzen, well mer der Meinung sinn, 7, dat misst duergoen, fir dass d’Cour constitutionnelle an Zukunft ka siegieren, ouni dass e Conflit d’intérêts nach kéint opkommen.

Ech erënneren och drun: Wa mer dat haut stëmmen, musse mer jo souwiso nach en zweete Vote constitutionnel maachen an et muss och nach e Gesetz deposéiert a gestëmmt ginn. Do hate mer och eng éischt Diskussionsronn an der Institutionskommissioun iwwert de sougenannten „Avant-projet de loi“, mengen ech, huet et scho geheescht, Här Minister, wou mer nach iwwert d’Zuel vun de Suppleanten diskutéiert haten. Ech mengen, et waren der 9 proposéiert ginn. A mir hu finalement de Chiffer vu 7 zrëckbehalen.

Da maache mer och nach eng, oder proposéiere mer nach eng Ännerung an der Kompo-

sitioun oder doranner, wéi se siegiert, besser gesot. Haut steet am Text, dass d’Cour constitutionnelle an enger Chamber vu 5 siegiert. Mir waren awer der Meinung, vu dass et dat iewescht Gericht vun eisem Land ass, dass a ganz wichtegen Affäre souzesoen de Plenum ka setzen. An dat hu mer dann och an dës Proposition mat eragesat. Dat heescht, wann eng Affär unhängeg ass, wéi et am Text steet, déi eng Importance particulière huet, da kann d’Cour constitutionnelle an der voller Formation setzen, also mat 9 Leit.

Mir haten als CSV dunn och proposéiert, dass mer nach den Effet vun den Arrête prezisiéieren, well dat ass am Fong och ee vun den Hauptproblemer haut am Kader vum Fonctionnement vun der Cour constitutionnelle. Wann d’Verfassungsgericht eng Dispositioun vun engem Gesetz inconstitutionnel deklaréiert, da steet am Text am Fong net direkt, wat fir eng Konsequenzen dat huet.

Et war och e bëssen e Message un de Legislatuer, dass dee soll agéieren innerhalb vun engem gewëssenen Delai. Mir hunn eis do inspiréiert zum Beispill bei der éisträichescher Verfassung, wou mer gesot hunn: D’Cour kann decidéieren, dass een Zäit huet, innerhalb vun zwielef Méint eppes ze maachen. Leider war de Statsrot do net ganz d’accord. De Statsrot huet eng Rei Froen opgeworf, fir den Artikel ze prezisiéieren, fir dass et kloer ass, wat en Effet inter partes ass, wat en Effet à moyen / à long terme ass; fir dat elo emol hei graff ze resuméieren.

A mir hunn och dunn an der Institutionskommissioun decidéiert, deem Text nach eng Kéier ze änneren. Dat bréngt natierlech e Renvoi erëm eng Kéier bei de Statsrot mat. Duerfir kënne mer dee Volet haut hei net ofstëmmen. Mir waren eis awer an der Institutionskommissioun eens, dass mer géife probéieren, wa mer den zweete Vote constitutionnel vun dëser Proposition maachen, dass een dann den éischte Vote constitutionnel vun där Partie iwwert den Effet vum Arrêt vum Verfassungsgericht ka maachen. Dann huet dat awer e gewëssene Lien, well et gehéiert alles zesummen.

An ech ginn dann och den Accord vu menger Fraktioun. Mir stëmme jo herno eenzel of.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien !

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Gloden. Als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Simone Beissel agedroen. Madamm Beissel, Dir hutt d’Wuert.

Discussion générale

► **Mme Simone Beissel (DP).** - Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, fir d’Éischt en häerzleche Merci un den Här Rapporteur Léon Gloden fir säin exzellente schréftlechen a mündleche Rapport an dëser dach licht komplizierter Matière.

Här President, Dir Damm an Dir Hären, ech stinn haut virun lech mat engem laachenden an engem kräischenden A.

Fir d’Éischt mä laachend A, et ass zu spéider Stonn, mä och fir eng gutt Laun, dass ech mech immens freeën, dass mer et elo fäerdegbréngen, mat dëser Revisioun en Hick aus eiser Konstitioun erauszehuelen, deem eis scho laang Méint Kappzerbrieche bereet huet an deem och eng Affär op der Cour constitutionnelle blockéiert huet. Et war eis also immens wichteg, dësen Artikel 95ter aus dem ganze Package vun der Reform erauszehuelen an en u sech virzezéien, fir dass mer déi Saach kënne regulariséieren/komplettéieren.

Wéi mer duerch d’Gesetz vum 27. Juli 1997 endlech an als bal lescht Land vun europäesche Kontinent e Verfassungsgericht zu Lëtzebuerg kritt hunn, an dann Diskussiounen waren - Contrôle ex post, Contrôle ex ante - a mer decidéiert haten, mir géifen nëmme professionell Riichter do drasetzen, ware mer frou, dass mer déizäit néng ganz kompetent Magistrate fonnt hunn, wat u sech Presidente ware vun eisen ieweschte Gerichter, an nach dichteg Conseilleren.

An u sech, esou wéi d’Atmosphär déizäit war, huet sech net direkt d’Fro, well mer néng Magistraten agesat hunn, vun de Suppleanté gestallt. Mir ware frou, dass mer dat do hikritt hunn a mir hu geduecht, dat géif mat der Mobilitéit duergoen, déi tëschent eise Gerichter besteet.

Dofir ass et elo wichteg, dass mer dës Revisioun maachen. Elo komme siwe Suppleanten. Mir hoffen, dass dat duergeet. An dee Moment ass eist Verfassungsgericht nees eng Kéier voll operationell.

Ech muss awer dann och zu mengem zweeten a kräischenden A kommen. Wéi mer an der Institutionskommissioun déi lescht Méint zesumme geschafft hunn, hu mer all zesummen an iwwerpartieel decidéiert, dass mer dat hei

géife maachen. Mir géifen den Artikel 95ter aus dem Package eraushuelen, fir ebe just d’Situatioun ze regulariséieren, fir méi séier ze schaffen a fir dass d’Verfassungsgericht erëm eng Kéier, wéi gesot, kéint senge Flichten a senge Missiounen gerecht ginn.

Wat keen, oder jiddefalls ech net, vläicht war ech blauäueg, sech geduecht huet, wéi mer dat hei preparéiert hunn, an dofir soen ech „e kräischend A“, dat ass, dass dës Revisioun vläicht elo fir eng länger Zäit, an, ech hoffen, net ze vill laang Zäit, déi lescht ass, déi mer als Modifikatioun vun eiser gudder aler Verfassung vum 17. Oktober 1868 da virhuelen.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Déi ass gutt!

► **Mme Simone Beissel (DP).** - Här President, ech war consternéiert iwwert déi Saachen, déi ech an de leschte Wochen hu missen an der Press liesen. Wéi gesot, mir hunn all déi Joren un där Konstitioun geschafft. Mir hu versicht, iwwerpartieel rasonabel, mat gesondem Mënscheverstand, mat engem gudden Demokratieverständnis, mat enger Sensibilitéit fir de Lëtzebuerger System a mat enger Kenntnis vun de Force-profondé vun eiser Populatioun an eisem Land virzegoen.

Dat hu mer dunn déi lescht Méint fäerdegbruecht. Haut hu mer dat beschte Beispill, dass mat dem rasonabele Verhalen an dem Verantwortungsgéfill vun der Oppositioun mer dësen Artikel elo hikréien, dee wichteg ass fir eis Institutionen. An dofir muss ech eben elo soen „e kräischend A“, well, mir wëssen alleguerten: Mir brauchen eng Verfassung, déi et erlaabt, dass all eis Pouvoire kënne effikass schaffen am Interessi vun de Lëtzebuerger Bierger an och eng zolidd Protektioun vun eise Grondrechter garantéieren.

Dofir erlaabt mer, an ech wäert dann domat ophalen, e gentilen Appell un d’CSV: Wéi Der et elo haut fäerdegbruecht hutt, wou Der rasonabel a verantwortungsvoll waart, wär ech ganz frou, wann Der bei der grousser Reform och géift zu Ärem Wuert stoen. Ech mengen, eleng och fir l’Honneur ze maachen eisem aller Kolleeg, dem Paul-Henri Meyers, dee sech während laange Joren all Méi ginn huet, mat lech an eis zesummen, fir en uerdentlechen Text ze kréien, zu deem mer eigentlech stoungen. An Dir wësst, et ass Tour de France, an ech wier frou, wa mer och an absehbarer Zäit déi grouss Reform iwwert d’Ligne d’arrivée géife kréien.

Ech bréngen den Accord vun der DP-Fraktioun an ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien !

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Beissel. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Alex Bodry. Här Bodry, Dir hutt d’Wuert.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wéi de Rapporteur, de Léon Gloden, et ganz richtig bemierkt huet, ass deem heite Projet vun der Revisioun vun eiser Verfassung ee Stéck, wat lassgebrach ginn ass vun dem gesamte Projet vun der neier Verfassung fir Lëtzebuerg, un deem mer elo zënter méi wéi 15 Joer gemeinsam schaffen.

Mir hunn dat gemaach op Demande hi vun den héchste Gerichtsinstanzen. An d’Regierung huet sech e bëssen de Porte-parole gemaach vun deenen Doleancen, déi d’Gerichtsinstanzen an notamment d’Vertrieder vun der Cour constitutionnelle virbruecht hunn, well se effektiv e ganz praktesche Problem ze léisen hunn, wat hir Capacitéit ugeet, fir an engem präzise Fall kënne an enger utiller Kompositioun zesummesetzen, fir eng Decisioun ze huelen.

An et kann eiser Meinung no net sinn, dass u sech dat iewescht Gericht, wat do ass, fir d’Verfassungsméissegkeet vun de Gesetzter ze kontrolléieren, net méi kann an engem Fall tagen an dass et och souguer net abwegeg ass sech virzustellen, dass sech och an nächster Zukunft nach äänlech Problemer vun Zesummesetzung vun der Cour constitutionnelle géife stellen.

Duerfir hu mer gemeinsam decidéiert, fir deem heite Punkt virzezéien. Et war e Wonsch da gläichzäiteg, déi aner Froen, déi mat dem Verfassungsgericht zesummenhängen, och da virzezéie par rapport zum gesamte Projet vun der neier Verfassung.

Hei zéie mer elo dee méi wichtegen an urgentste Wee vir, wat d’Kompositioun vun der Cour constitutionnelle ugeet, mat der Méiglechkeet also haaptsächlech, fir och Jugesuppleanten hei virzeginn, siwe Stéck un der Zuel, déi op déiselwecht Aart a Weis genannt gi wéi déi fest Membere vun der Cour constitutionnelle, dat heescht also vum Grand-Duc genannt ginn, an no Avis conjoint vun der Cour supérieure de justice a vun der Cour administrative.